

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till: ku.md@regeringskansliet.se

Vår referens: Dnr 23–31184

Remiss av Myndigheten för press, radio och tv:s rapport Redovisning av uppdrag om vidareförplikt och framhävande av innehåll av allmänt intresse, Ku2023/00810

Post- och telestyrelsen (PTS) har genom remiss den 6 december 2023 getts möjlighet att yttra sig över Mediemyndighetens (tidigare Myndigheten för press, radio och tv) rapport Redovisning av uppdrag om vidareförplikt och framhävande av innehåll av allmänt intresse (Ku2023/00810).

PTS har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

PTS ska verka för att målen inom politiken för informationssamhället uppnås, däribland målet för digitaliseringspolitiken som är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, med delmålet att Sverige ska ha bredband i världsklass och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Enligt 11 § instruktionen ska myndigheten verka för att företag och andra enskilda har förtroende för samt förmåga och möjlighet att använda it och elektroniska kommunikationstjänster. Myndigheten har även ett sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom sitt ansvarsområde och ska vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till andra parter.

Med utgångspunkt i myndighetens verksamhetsområde lämnar myndigheten följande synpunkter med anledning av den remitterade rapporten.

Sammanfattning

PTS anser att det är tveksamt om vidareändningsplikten numera är nödvändig för att allmänheten ska nås av SVT:s programtjänster. En plan för avveckling av vidareändningsplikten bör tas fram.

PTS har inga synpunkter på förslaget till utformning av vidareändningsplikt för tjänster som utgörs av eller underlättar tillgången till tillgänglighetstjänster.

PTS ifrågasätter om det fortfarande finns skäl för regler om särskilt utrymme för lokala kabelsändarorganisationer i trådnät.

PTS delar bedömningen att en eventuell framhävandereglering bör anstå till dess public service getts en teknikneutral och mer heltäckande reglering.

Bedömningen av behovet av fortsatt vidareändningsplikt

Vidareändningsplikten innebär en inskränkning i nätinnehavares grundlagsenliga yttrandefrihet och rätt att fritt sända radioprogram genom tråd. Enligt 3 kap. 2 § p. 1 yttrandefrihetsgrundlagen får föreskrifter meddelas i lag om skyldigheter för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program och för tillhörande tjänster som utgörs av eller underlättar tillgången till textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik som syftar till att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Skyldigheter får föreskrivas i den utsträckning *det behövs* med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning.

Även enligt artikel 114 i EU-direktivet 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation gäller som förutsättning för vidareändningsplikt att plikten måste vara *nödvändig* för att uppfylla av medlemsstaten klart definierade mål avseende allmänintresset.

En vidareändningsplikt bör sammanfattningsvis gälla enbart om den vid varje tidpunkt är motiverad och proportionell. I sammanhanget är det viktigt att uppmärksamma att upphovsrättskostnader för det utnyttjande av rättigheterna som sker i samband med vidareändningen faller på nätoperatörerna.

PTS ifrågasatte redan 2012 om förutsättningarna för vidareändningsplikt var uppfyllda mot bakgrund av att teknikutvecklingen gjort det möjligt att ta emot tv genom flera olika parallella infrastrukturer i flerfamiljshus, samtidigt som det hade blivit allt vanligare med öppna nät där

flera tv-leverantörer kan tillhandahålla tjänster över samma infrastruktur samtidigt. Med den omfattande bredbandsutbyggnaden, fortsatt teknikutveckling och den förändring i mediekonsumtion som skett det senaste decenniet kan behovet av vidaresändningsplikt ifrågasättas än mer i dag.

2017 fann Mediemyndigheten i rapporten Vidaresändningsplikten, utrymmet för lokala kabelsändarorganisationer samt tillgång och upptäckbarhet i onlinemiljö (Dnr 16/01858) att SVT Play rent innehållsmässigt kunde anses utgöra ett fullgott alternativ till SVT:s linjära sändningar. Dock ansågs dåvarande bredbandstillgång och kvalitet inte tillräcklig för SVT Play skulle kunna anses tillgodose allmänhetens behov av allsidig upplysning fullt ut.

I dag täcks nästintill samtliga hushåll i Sverige av accesstekniker som medger konsumtion av strömmad video via internet. För att ta del av programinnehåll via internet, exempelvis SVT Play, krävs att slutanvändaren har tillgång till en internetanslutning där överföringshastigheten är tillräcklig för att kvaliteten ska kunna anses godtagbar. I oktober 2022 hade totalt 99,99 procent av hushållen i Sverige täckning av accesstekniker som medger 10 Mbit/s i faktisk överföringshastighet¹. Andelen hushåll och företag med tillgång till 30 Mbit/s, eller bredbandsinfrastruktur i absoluta närheten som medger en sådan bithastighet, i oktober 2022 uppgick till 99,5 procent.

I den nu remitterade rapporten konstaterar Mediemyndigheten att bredbandstäckningen i dag är väldigt god. Mediemyndighetens slutsats, dvs. att det finns behov av vidaresändningsplikt för att tillgodose allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning, grundas på i huvudsak tre argument. PTS redovisar nedan vissa kommentarer i anslutning till respektive argument.

1. Argumentet att det linjära utbudet i SVT Play inte till fullo speglar marksändningarna

PTS konstaterar att det genom SVT Play är möjligt att se de linjära sändningarna av SVT:s fyra programtjänster. Sändningarna är dock inte geografiskt uppdelade, vilket medför att samma program visas i hela landet. För att se andra regionala nyhetssändningar än den från Stockholm behöver tittaren söka upp programmen i beställ-tv-katalogen, där de läggs upp med en kortare fördröjning.

Till följd av att SVT saknar tekniska och resursmässiga förutsättningar att texta lokala nyhetssändningar i de marknätssändningar som i dag omfattas av

¹ PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2022 - PTS-ER-2023:13, s. 24. I oktober 2022 saknade färre än 50 hushåll och företag tillgång till 10 Mbit/s.

vidaresändningsplikt, är dessa undantagna från textningskrav. Tillgänglighetsbehoven tillgodoses i stället i SVT Play.²

I ljuset av målen för digitaliseringspolitiken och mot bakgrund av att de lokala sändningarna finns tillgängliga med högre tillgänglighetskvalitet på SVT Play kan det ifrågasättas vilken betydelse det egentligen har att det linjära utbudet i SVT Play inte fullständigt speglar sändningarna i marknätet.

2. Argumentet att det för delar av befolkningen skulle innebära en tröskel att ta del av innehåll linjärt på SVT Play

PTS instämmer i att playtjänster kan utgöra en tröskel för delar av den svenska befolkningen. Det framstår emellertid som tveksamt om det i sig är ett skäl för att bibehålla en vidaresändningsplikt som tar sin utgångspunkt i en distributionsform som kommit att bli allt mindre intressant för tittarna i gemen. Ett mindre ingripande alternativ är att ge riktat stöd och hjälp till de personer som upplever att SVT Play-tjänsten är komplicerad att använda.

Det kan nämnas att PTS är en av många aktörer som bedriver arbete för ökad digital inkludering genom höjd digital kompetens, exempelvis genom nätverket Digitalidag och Digitalhjälpen. Den 20 februari 2024 fick PTS i uppdrag av regeringen att föreslå insatser för att öka andelen individer som är digitalt inkluderade, dvs. individer som använder digitala tjänster.

3. Argumentet att vidaresändningsplikt är nödvändig för att befolkningen ska få tillgång till SVT:s programtjänster till en skälig kostnad

För att nå SVT Play krävs en internetuppkoppling. Ett internetabonnemang är inte specifikt kopplat till mottagande av tv-sändningar, utan något användaren behöver för att få tillgång till de tjänster som finns på internet. Kostnaden för ett internetabonnemang kan därför inte anses utgöra en extra kostnad för att få tillgång till sändningarna på SVT Play (jfr prop. 2012/13 s. 50–51).

Att det i dag finns möjlighet att se de linjära sändningarna på SVT Play, torde i sig minska riskerna för prishöjningar på tv-tjänster vid en avskaffad vidaresändningsplikt.

² Se SVT:s public service-redovisning 2022 s. 82

Sammanfattningsvis är PTS tveksamt till Mediemyndighetens slutsats att vidareändningsplikten fortfarande är nödvändig för att allmänheten ska nås av SVT:s programtjänster. PTS delar dock bedömningen att svårigheter skulle kunna uppstå för den grupp av befolkningen som ännu inte är tillräckligt digitalt inkluderad, för det fall avskaffande av vidareändningsplikten får till följd att en operatör av någon anledning väljer att avstå från att vidareända SVT:s utbud.

PTS förespråkar därför att en avvecklingsplan tas fram som analyserar hur behovet av allsidig upplysning hos dem som är digitalt exkluderade kan tillgodoses om SVT inte vidareändas. I analysen bör även kraven i lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet rörande tjänster som ger åtkomst till audiovisuella medietjänster och terminalutrustning med interaktiv datorkapacitet som används vid åtkomst till audiovisuella medietjänster beaktas.

Förslaget om att tekniska tilläggstjänster ska omfattas av vidareändningsplikt

Den föreslagna bestämmelsen om vidareändningsplikt för tjänster som utgörs av eller underlättar tillgången till textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik är utformad utifrån delegationsbestämmelsen i 3 kap. 2 § p. 2 YGL. PTS har inga synpunkter på utformningen som sådan.

Som redovisas ovan är det PTS uppfattning att vidareändningsplikten blivit svår att motivera i dagens digitala medielandskap. Samtidigt måste tekniska tilläggstjänster som utgörs av eller underlättar tillgången till textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik, som syftar till att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, alltid finnas och vara lätta att använda för tittare som behöver sådana tjänster.

PTS vill i detta sammanhang peka på att vidareändningsplikten inte säkerställer att kommersiella programföretags tillgänglighetstjänster, som tillhandahålls till följd av krav på tillgänglighet som ställts med stöd av 5 kap. 12 § radio- och tv-lagen, når sin publik. Det finns därför behov för lagstiftaren att ta ett bredare grepp kring regleringen för ökad tillgänglighet till audiovisuella medietjänster. Myndigheten välkomnar att regeringen beslutat tillsätta en utredning om mediegrundlagarna och tillgänglighetskrav för vissa medier (Dir. 2024:19).

Bedömningen av behovet av regler om särskilt utrymme för lokala kabelsändarorganisationer i trådnät

Det ingick i Mediemyndighetens uppdrag att analysera om skyldigheten att kostnadsfritt tillhandahålla ett särskilt bestämt utrymme för sändningar av tv-program från lokala kabelsändarorganisationer är fortsatt motiverad med hänsyn till syftet med bestämmelsen

och de möjligheter att sprida och ta del av innehåll online som finns för allmänheten. PTS anser att det skulle behövas en mer ingående analys av varför möjligheten att sprida innehåll online inte skulle vara ett alternativ till lokala kabelsändningar. I avsaknad av en sådan analys och mot bakgrund av målen för digitaliseringspolitiken kan det ifrågasättas om det finns skäl att bibehålla regler om särskilt utrymme för lokala kabelsändarorganisationer.

Bedömningen av behovet av framhävandereglering

Mediemyndighetens utredning visar att det inte finns ett tydligt behov av en framhävandereglering i nuläget. PTS delar Mediemyndighetens bedömning att en eventuell framhävandereglering bör anstå till dess public service getts en teknikneutral och heltäckande reglering.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Björn Blondell. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Johan Holgersson, enhetschefen Morgan Westéus, juristen Lottie-Ann Lindström (föredragande) samt analytikerna Lars-Göran Hansson och Madeleine Sandström deltagit.

